

ЕКОНОМІКА І ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	12 Інформаційні технології
Спеціальність	122 Комп'ютерні науки
Освітня програма	Комп'ютерні технології в біології та медицині
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	4 курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити/120 годин. (Лекційні заняття – 36 год., практичні заняття -36год., СР - 48 год.)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Модульна контрольна робота, залік.
Розклад занять	Згідно розкладу: http://roz.kpi.ua https://schedule.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: Іляш Ольга Ігорівна, професор кафедри економічної кібернетики, доктор економічних наук, професор, контактні дані: робочий кабінет (сайт): https://ecocyber.fmm.kpi.ua/uk/vykladachi/ilyash-olga-igorivna/ e-mail: oliai@meta.ua Telegram: 0671404477 Практичні заняття: Іляш Ольга Ігорівна
Розміщення курсу	https://classroom.google.com/c/NTQ1NzE0MTkwOTA4?cjc=holpgde

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна «Економіка і організація виробництва» надає можливість вивчити майбутньому фахівцю загальні та спеціальні підходи щодо організації ефективного виробництва, шляхи і методи досягнення підприємством найкращих результатів з урахуванням обмеженості ресурсів, часу та варіативності господарських рішень щодо оптимізації витрат.

Метою дисципліни є формування системних знань, умінь та навичок щодо отримання професійних компетентностей у сфері підприємницької діяльності, ефективного використання обмежених ресурсів виробництва, організації та управління процесами господарювання задля розроблення та впровадження оптимальних рішень.

Предметом дисципліни є система принципів, наукових підходів та закономірностей економічних відносин, що виникають під час використання ресурсного потенціалу підприємства в

процесі організації виробництва товарів та послуг з метою оптимізації витрат та збільшення варіативності господарських рішень.

Компетентності.

Призначенням дисципліни є формування у студентів загальних і фахових компетентностей:

ЗК 2 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК 3 - Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 9 - Здатність працювати в команді;

ЗК 11 - Здатність приймати обґрунтовані рішення;

ЗК 12 - Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ФК 15 - Здатність до аналізу та функціонального моделювання бізнес-процесів, побудови та практичного застосування функціональних моделей організаційно-економічних і виробничо-технічних систем, методів оцінювання ризиків їх проектування.

Програмні результати навчання.

ПР15 - Застосовувати знання методології та CASE-засобів проектування складних систем, методів структурного аналізу систем, об'єктно-орієнтованої методології проектування при розробці і дослідженні функціональних моделей організаційно-економічних і виробничо-технічних систем.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

В структурно-логічній схемі програми підготовки фахівця навчальна дисципліна входить до переліку нормативних дисциплін, циклу загальної підготовки.

Пререквізити: навчальна дисципліна викладається в 7-му семестрі 4-го курсу навчання з усіх ОПП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та не залежить від інших навчальних дисциплін в структурно-логічній схемі освітньої програми. Дисципліну можуть доповнювати знання отримані студентами з наступних дисциплін: «Математичний аналіз», «Теорія ймовірностей, ймовірнісні процеси і математична статистика», «Вступ до філософії».

Постреквізити: Дисципліна забезпечує такі освітні компоненти як: «Переддипломна практика», «Дипломне проектування»

3. Зміст навчальної дисципліни

Перелік розділів та тем навчальної дисципліни:

Розділ 1. Економічні основи виробничо-господарської діяльності підприємства.

Тема 1.1. Підприємство як суб'єкт господарювання. Економічний механізм діяльності підприємства.

Розділ 2. Ресурсне забезпечення підприємства.

Тема 2.1. Основні та оборотні засоби підприємства.

Тема 2.2. Кадри та продуктивність праці. Організація оплати праці на підприємстві.

Розділ 3. Економічні результати та ефективність виробництва.

Тема 3.1. Витрати виробництва та собівартість продукції.

Тема 3.2. Ціни та ціноутворення підприємства в умовах ринку.

Тема 3.3. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.

Тема 3.4. Якість і конкурентоспроможність продукції підприємства.

Розділ 4. Основи організації та планування виробництва.

Тема 4.1. Організація основного виробництва на підприємстві.

Тема 4.2. Технологічна та організаційна підготовка виробництва.

Тема 4.3. Організація допоміжного виробництва.

Тема 4.4. Прогнозування і планування діяльності підприємства.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Савченко С.М., Кухарук А.Д., Тимошенко Н.Ю. Економіка і організація виробництва: практикум для студентів технічних спеціальностей Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022, 93 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/46962>.
2. Петренко К. В., Скоробогатова Н. Є. - Економіка і організація виробництва: навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за технічними та інженерними спеціальностями. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 177 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/27463>
3. Ляш О. І. Економіка праці і соціально-трудові відносини: Практикум. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. - 150 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/43511>
4. Шевчук О. А. Економіка та організація виробництва. Рекомендації до виконання економічної частини дипломних робіт [Електронний ресурс] : навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за освітніми програмами: «Інтелектуальні сервіс-орієнтовані розподілені обчислювання» «Комп'ютерні технології в біології та медицині» «Системи і методи штучного інтелекту» спеціальності 122 Комп'ютерні науки «Системний аналіз і управління» спеціальності 124 Системний аналіз / О. А. Шевчук, Н. В. Рощина, М. М. Дученко; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові данні (1 файл: 611 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 47 с. – Назва з екрана.– URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/47501>.

Додаткова література

5. Андрусь О.І., Покровська Н.М. Економіка та організація виробництва: навчальний посібник до практичних занять Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022, 127 с.
6. Сментина Н.В. Економіка та організація підприємницької діяльності: навчальний посібник Київ: ФОП Гуляєва В.М, 2019, 320 с.
7. Кривда О.В., Бойчук Н.Я., Руденко О.І. Економіка і організація виробництва: навчальний посібник Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020, 99 с.
8. Апопій В. В. Основи підприємництва: навч. посібник Київ: Ліра-К, 2017, 324 с.
9. Прохорова В. В., Давидова О. Ю.. Організація виробництва. Харків: Вид-во Іванченка І.С., 2018. 275 с.

Інформаційні ресурси

10. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: офіційний вебсайт. URL: <http://www.me.gov.ua/>
11. Державна служба статистики України: офіційний вебсайт. URL: www.ukrstat.gov.ua
12. Прозорро: вебсайт. URL: <https://prozorro.gov.ua/>
13. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ): вебсайт URL: <https://www.smida.gov.ua/about>
14. Національний інститут стратегічних досліджень. Офіційний вебсайт: URL: <http://www.niss.gov.ua>
15. Нормативні акти України. Офіційний вебсайт: URL: www.nau.kiev.ua
16. Сервер Верховної Ради України. Офіційний вебсайт: URL: <http://www.rada.gov.ua>
17. Національний банк України. Офіційний вебсайт: URL: <https://bank.gov.ua/>
18. Міністерство Фінансів України. Офіційний вебсайт: URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Для опанування дисципліни застосовуються такі методи навчання:

методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекції; практичні заняття; консультації; самостійна робота; робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами.

методи контролю ефективності навчально-пізнавальної діяльності: модульна контрольна робота; опитування; тестування; розв'язування задач; виконання навчальних завдань.

загальні методи навчання: метод проблемного викладу, метод проблемно-пошукового викладення, пояснювальний метод викладання, репродуктивний метод навчання, інтерактивний

метод, евристичний метод, інформаційно-рецептивний метод, відтворювальний метод під час виконання модульної контрольної роботи.

спеціальні методи навчання: кейс-метод, індивідуальна робота зі студентами, розв'язування задач, метод аналізу конкретних ситуацій, командна робота.

методи створення інтересу і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: презентації результатів, методи вирішення творчих завдань, модерація; метод ситуаційного аналізу.

Засвоєння освітньої компоненти передбачає відповідні методи навчання та оцінювання, які забезпечать досягнення програмних результатів навчання.

Навчальним планом передбачено проведення 36 годин лекційних та 36 годин практичних занять, модульна контрольна робота.

Календарно-тематичний план та структурно-логічна побудова вивчення курсу

Тиждень навчання	Розподіл годин		Назва розділів, тем, опис занять
	Л	П	
1	2	2	<p>Тема 1. Підприємство як суб'єкт господарювання. Економічний механізм діяльності підприємства.</p> <p>Л1: Види економічної діяльності та основні напрямки їх розвитку. Промислове підприємство та мета його діяльності. Класифікація підприємств. Міжнародна класифікація підприємств. Правові основи функціонування підприємства. Форми об'єднання підприємств в Україні. Виробнича програма, показники оцінки обсягів випуску продукції підприємства. Характеристика нематеріальних ресурсів підприємства.</p> <p>П1: Вступ. Основні вимоги в ході вивчення дисципліни, система оцінки успішності студентів, проведення календарного та семестрового контролю. Поняття підприємства та економіки підприємства. Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Економічний механізм діяльності підприємства. Загальні методичні принципи визначення виробничої потужності і показники її використання.</p>
2-3	4	4	<p>Тема 2. Основні та оборотні засоби підприємства.</p> <p>Л1; Л2: Економічна сутність, класифікація і структура основних засобів. Види зносу та методи нарахування амортизації основних засобів. Показники оцінки стану та ефективності застосування основних засобів. Потужність підприємства та методи її вимірювання. Сутність, склад і класифікація оборотних засобів. Показники нормування оборотних засобів.</p> <p>П1; П2: Економічна сутність, класифікація і структура основних засобів. Види зносу та методи нарахування амортизації основних засобів. Ефективність використання основних засобів. Методичні основи нормування окремих елементів оборотних коштів. Ефективність використання оборотних засобів. Основні показники і напрями підвищення ефективності використання оборотних коштів суб'єктів господарювання.</p>

4-5	4	4	<p>Тема 3. Кадри та продуктивність праці. Організація оплати праці на підприємстві.</p> <p>Л1; Л2: Кадрова політика та система управління кадровим потенціалом. Персонал підприємства, його склад і професійно-кваліфікаційна структура. Трудомісткість продукції. Принципи стимулювання продуктивної праці. Зміст та функції заробітної плати. Ринкові форми і системи оплати праці.</p> <p>П1; П2: Зміст та функції заробітної плати. Форми оплати праці. Системи оплати праці. Тарифна система оплати праці робітників та управлінського персоналу. Продуктивність праці, порядок її оцінювання та засоби підвищення. Фонд оплати праці підприємства. Матеріальне стимулювання персоналу.</p>
6-7	4	3	<p>Тема 4. Витрати виробництва та собівартість продукції.</p> <p>Л1; Л2: Сутність, значення та класифікація витрат. Витрати за видами економічної діяльності. Групування витрат за економічними елементами. Собівартість продукції, структура і методи її визначення. Поняття точки беззбитковості. Кошторис витрат на виробництво, роботи, послуги підприємства. Управління собівартістю продукції підприємства в умовах ринкової економіки.</p> <p>П1; П2: Калькуляція витрат на продукцію підприємства. Оптимізація витрат на підприємстві.</p>
7		1	Модульна контрольна робота, частина 1 (МКР). Передбачає теоретичні, тестові та аналітичні завдання.
8	2	2	<p>Тема 5. Ціни та ціноутворення підприємства в умовах ринку.</p> <p>Л1. Основи формування ціни продукції підприємства. Економічний зміст і функції ціни. Вплив якості продукції та попиту на ціноутворення. Класифікація цін. Стратегії ціноутворення в умовах ринку. Види і структура цін на промислову та науково-технічну продукцію. Ціни і тарифи на енергоносії, їх особливості. Державне регулювання цін.</p> <p>П1. Ціна: визначення, функції, процес утворення, стратегії. Методи визначення ціни. Параметричні методи ціноутворення. Формування та розподіл прибутку.</p>
9-10	4	4	<p>Тема 6. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.</p> <p>Л1; Л2: Сутність та основні завдання фінансової діяльності підприємства. Показники оцінки фінансового стану підприємства. Особливості формування прибутку підприємства, фактори його зростання. Види прибутку підприємства. Джерела формування та розподіл прибутку на підприємствах різних форм власності. Показники та чинники підвищення ефективності виробництва.</p> <p>П1; П2: Методичні підходи до оцінювання фінансового стану підприємства та результатів його діяльності. Сучасні методики проведення економічного аналізу на підприємстві.</p>
11	2	2	<p>Тема 7. Якість і конкурентоспроможність продукції підприємства.</p> <p>Л1. Поняття якості та конкурентоспроможності продукції. Технічний рівень і якість продукції. Етапи оцінювання конкурентоспроможності продукції. Якість продукції як чинник конкурентоспроможності підприємства. Чинники, що впливають на конкурентоспроможність продукції. Шляхи підвищення конкурентоспроможності продукції.</p> <p>П1. Методи оцінювання якості продукції. Алгоритм оцінювання конкурентоспроможності підприємства.</p>

12-13	4	4	<p>Тема 8. Організація основного виробництва на підприємстві в умовах Індустрії 4.0</p> <p>Л1; Л2: Принципи організації виробничих процесів та їх класифікація. Концептуальні засади четвертої промислової революції Індустрія 4.0. Типи виробництв та їх техніко-економічна характеристика. Методи організації виробництва. Виробнича структура підприємства. Виробничий цикл. Нормування витрат сировини, допоміжних матеріалів та енергоносіїв на випуск продукції.</p> <p>П1; П2: Оцінювання витратності основного виробництва на підприємстві та шляхи їх оптимізації. Сучасні методики оцінювання ефективності виробничих процесів.</p>
14-15	4	3	<p>Тема 9. Технологічна та організаційна підготовка виробництва.</p> <p>Л1; Л2: Завдання та зміст етапів технологічної підготовки виробництва. Технологічна документація підприємства. Сутність і значення технологічної уніфікації і стандартизації. Техніко-економічний аналіз технологічних процесів. Зміст і етапи організаційної підготовки виробництва нової продукції.</p> <p>П1; П2: Організація проектування технологічних процесів та засобів технологічного оснащення. Підготовка переходу виробництва на випуск нових видів продукції.</p>
15		1	Модульна контрольна робота, частина 2 (МКР). Передбачає теоретичні, тестові завдання, задачі.
16	2	2	<p>Тема 10. Організація допоміжного виробництва. Організація технічного обслуговування і ремонту обладнання.</p> <p>Л1. Організація забезпечення виробництва технологічним оснащенням. Організація транспортного господарства підприємства. Технічне обслуговування і ремонт обладнання: сутність, місце у виробничій структурі підприємства та організаційні форми.</p> <p>П1: Організація забезпечення виробництва технологічним оснащенням. Управління виробничими запасами допоміжного виробництва.</p>
17-18	4	4	<p>Тема 11. Прогнозування і планування діяльності підприємства.</p> <p>Л1; Л2: Сутність та організація стратегічного планування підприємства в умовах ринку. Прогнозування, його суть, зміст, типи та методи прогнозування. Система показників планування. Бізнес-план підприємства.</p> <p>П1; П2: Основні види планів підприємства. Планування стратегічних змін у діяльності підприємства. Основні розрахунки ефективності впровадження стратегічних змін у діяльності підприємства.</p>
Всього	36	36	

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Навчальним планом передбачено 48 годин самостійної роботи. На самостійну роботу виноситься:

Тиждень навчання	Обсяг годин	Завдання
1	2	3

Підготовка до аудиторних занять: опрацювання та осмислення інформації з лекційних занять, підготовка до практичних занять.

2	Тема 1. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Ринкові регулятори діяльності підприємства. Асоційовані підприємства та специфіка їх функціонування. Правова охорона об'єктів права інтелектуальної власності в Україні. Сучасні проблеми оцінки вартості нематеріальних активів підприємства.
2-3	Тема 2. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Резерви підвищення ефективності використання основних засобів підприємства. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства. Проблеми та шляхи покращення ефективності використання оборотних коштів на підприємствах України. Рівень забезпечення підприємств необхідними оборотними коштами за сучасних умов господарювання. Способи підвищення ефективності використання оборотних коштів на підприємствах різних галузей народного господарства України. Підготовка до розв'язання задач та виконання тестових завдань.
4-5	Тема 3. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Особливості формування структури персоналу підприємств різних типів, розмірів і форм власності. Мотивація трудової діяльності на підприємствах (організаціях) в умовах ринкової економіки. Вибір форм і систем оплати праці на підприємствах різних форм власності. Підвищення ефективності організації оплати праці на підприємстві. Об'єктивна необхідність застосування різних форм і систем оплати праці персоналу підприємства. Підготовка до розв'язання задач та виконання тестових завдань.
6-7	Тема 4. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Шляхи управління собівартістю продукції підприємства в умовах ринкової економіки. Удосконалення складу калькуляційних статей витрат за обчисленням собівартості продукції. Підготовка до розв'язання задач та виконання тестових завдань.
8	Тема 5. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Стратегії ціноутворення в умовах ринку. Види і структура цін на промислову та науково-технічну продукцію. Ціни і тарифи на енергоносії, їх особливості. Підготовка до розв'язання задач та виконання тестових завдань.
9-10	Тема 6. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Сучасні підходи до підвищення ефективності виробництва. Проблеми оцінювання фінансово-економічних результатів діяльності підприємства. Економічний зміст рентабельності підприємства. Основні шляхи підвищення прибутковості підприємства. Підготовка до розв'язання задач та виконання тестових завдань.
11	Тема 7. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Вплив якості продукції та попиту на ціноутворення. Класифікація чинників підвищення якості продукції. Визначення економічного ефекту від поліпшення якості продукції (на

		конкретному прикладі). Стандартизація та сертифікація продукції на вітчизняних підприємствах. Досвід впровадження і сертифікації в Україні систем якості за стандартами ISO серії 9000. Підготовка до розв'язання задач та виконання тестових завдань.
12-13	4	Тема 8. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Удосконалення системи управління тривалістю виробничого циклу виготовлення виробів на вітчизняних підприємствах. Проектування виробничої структури підприємства та цеху. Виробнича програма підприємства. Особливості розрахунку показників ефективності виробничого процесу. Підготовка до розв'язання задач та виконання тестових завдань.
14-15	4	Тема 9. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Основні етапи організаційної та технологічної підготовки виробництва. Напрями удосконалення організаційної та технологічної підготовки виробництва. Економічний ефект від впровадження удосконалень в процеси підготовки виробництва. Підготовка до розв'язання задач та виконання тестових завдань.
16	2	Тема 10. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Організація ремонтної служби підприємства. Форми і особливості організації ремонтного обслуговування. Проблеми і шляхи вдосконалення технічного обслуговування і ремонту устаткування на підприємстві. Підготовка до розв'язання задач та виконання тестових завдань.
17-18	4	Тема 11. Підготовка до опитування та підготовка доповіді з презентацією на аудиторному занятті на тему (за вибором студента): Систематизація планів підприємства. Тактичне і оперативне планування на підприємстві. Прогнозування собівартості нових виробів на етапах проектування виробництва. Прогнозування собівартості нових виробів на етапах освоєння виробництва.

Підготовка до виконання модульної контрольної роботи з дисципліни.

Передбачено 1 модульну контрольну роботу.

7	2	<i>Модульна контрольна робота, частина 1</i> Передбачає теоретичні, тестові та аналітичні завдання за темами 1-4. МКР виконується на практичному занятті № 8
15	2	<i>Модульна контрольна робота, частина 2</i> Передбачає теоретичні, тестові та аналітичні завдання за темами 5-7. МКР виконується на практичному занятті № 15

Підготовка до складання семестрового контролю у формі заліку.

17-18	6	<i>Підготовка передбачає наскрізне повторення матеріалу вивченого курсу.</i>
-------	---	--

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять

Відвідування занять є вільним, бали за присутність на лекція та практичних заняттях не додаються. Втім, вагома частина рейтингу формується через активну участь у заходах на практичних заняттях.

Варто дотримуватись розкладу занять, при запізненні більше ніж на 15 хв., долучатись до другої частини заняття (після перерви).

Правила поведінки на заняттях

Дотримання норм етичної поведінки визначених у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>).

Активність, опрацювання та підготовка аналітичних матеріалів за результатами опрацювання лекційного матеріалу, аналітичних доповідей та аналітичних завдань, використання інформації, розміщеної на Платформі «Сікорський»/ Електронний кампус, офіційних сайтах державних установ, що спеціалізуються на бізнес – аналітиці та прийнятті рішень, наукометричних баз, вітчизняних та міжнародних грантових програмах.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів

Заохочувальні бали можуть бути отримані за додаткове проходження онлайн курсів, наукову активність, зокрема публікації у зарубіжних виданнях та виданнях, що входять до наукометричних баз, використання власних наукових досліджень під час підготовки аналітичних та навчально-дослідницьких завдань.

Штрафні бали не передбачаються.

Однак, згідно положення <https://osvita.kpi.ua/node/37> п.2.7, сума заохочувальних та штрафних балів не може перевищувати 10% рейтингової шкали.

Правила проведення модульної контрольної роботи

Проведення модульної контрольної роботи (МКР) здійснюється у вигляді колоквиуму та полягає в усній співбесіді з усього матеріалу відповідно до тем, які виносяться на перевірку знань.

Політика дедлайнів та перескладань

МКР складаються лише у призначений день. Якщо контрольні заходи, або виконання завдань пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), надається можливість додатково скласти завдання протягом найближчого тижня. Невиконання завдань, а також порушення термінів їх виконання з неповажних причин не надасть можливості набрати відповідні бали рейтингу.

Порядок ліквідації академічної заборгованості та перескладання семестрового контролю регулюється Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>). Здобувач, у якого за результатами семестрового контролю виникла академічна заборгованість, має право її ліквідувати відповідно до Положення про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/177>).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

У випадку не згоди здобувача з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182>).

Політика щодо академічної доброчесності

Необхідним під час виконання завдань з дисципліни є дотримання політика та принципів академічної доброчесності, які, у тому числі викладено у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>), Положення про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Реферати можуть перевірятись на наявність запозичень без належних на них посилань (плагіату).

Позааудиторні заняття та залучення професіоналів-практиків

Під час вивчення дисципліни можливі позааудиторні заняття, що включають відвідування міжнародних конференцій та інших науково-практичних заходів за умови активної участі у таких заходах.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній

Порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті регламентує Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179>)

Можуть бути зараховані окремі змістовні модулі або теми дисципліни. В разі зарахування лише окремого змістовного модуля / модулів дисципліни, здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання.

Дистанційне навчання

За відповідних умов навчання може проводитись у дистанційному режимі згідно Положення про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/188>)

З метою забезпечення якісної підготовки здобувачів, дистанційний курс дисципліни розміщено на Платформа дистанційного навчання «Сікорський» (<https://www.sikorsky-distance.org>). Для проведення синхронного режиму навчання використовуються платформи: Zoom, Google Meet.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання (згідно Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/37>), яка передбачає систематичну роботу здобувача протягом семестру і складається з наступних заходів:

Рейтинг з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

1. **Стартові бали** (max 100 балів):

- відповіді на семінарських заняттях (опитування, участь у дискусії) та розв'язанні задач на практичних заняттях;
- виконання тренінгових практико-орієнтованих навчальних завдань (Н);
- модульна контрольна робота.

Поточний контроль:

Відповіді на семінарських заняттях (опитування, участь у дискусії) та розв'язанні задач на практичних заняттях; (max 40 балів). Орієнтовна кількість відповідей студента протягом семестру – 10, ваговий бал – 4);

Розрахунок за одну відповідь на практичному занятті (5 відповідей):

4 бали	Творче розкриття питання дискусії, розв'язання задачі і вільне володіння матеріалом
2-3 бали	Глибоке знання матеріалу з питання дискусії, розв'язання задачі, можливі помилки і деякі неточності
1-2 бали	Неповна відповідь, посередній рівень володіння матеріалом
0 балів	Пасивність

Виконання тренінгових практико-орієнтованих навчальних завдань (Н) – передбачає представлення виконаних самостійно та (або) в групах розрахунково-аналітичних завдань (кількість завдань протягом семестру – 5, ваговий бал – 8).

Розрахунок за одне завдання (5 завдань):

7-8 балів	Якісно виконане завдання, результати обґрунтовані і доведені
5-6 балів	Завдання виконано з певними неточностями або не містить обґрунтувань
3-4 бали	Завдання виконано з помилками, не у повному обсязі
0 балів	Завдання не виконане

Модульна контрольна робота: (max 20 балів)

МКР (2 частини, кожна – max 10 балів) включає: 1) тестові завдання (10 тестів, 0,5 бал кожний); 2) аналітичне завдання (5 балів):

10 балів	1) виконано тестові завдання правильно; 2) аналітичне завдання виконане правильно, результати обґрунтовані
9 балів	1) тестові завдання виконано з 1 помилкою; 2) витримано логіку вирішення аналітичного завдання, але припущено несуттєвих помилок

8-7 балів	1) виконано не всі тестові завдання правильно; 2) допущено помилки при виконанні аналітичного завдання, відповідь недостатньо обґрунтована
6 балів	1) при виконанні тестових завдань допущено значну кількість помилок; 2) у логіці вирішення аналітичного завдання присутнє незрозуміння його суті, завдання виконане на основі припущень
0 балів	Завдання контрольної роботи не виконані, або виконані неправильно

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр.

7 тиждень	Умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 25 балів. Підготовлено не менше 3х доповідей з презентацією на аудиторному занятті.
15 тиждень	Умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 42 балів. Підготовлено не менше 2х доповідей з презентацією на аудиторному занятті. Складено модульну контрольну роботу.

• **Семестровий контроль (залік)** (max 100 балів).

Умовою допуску до заліку є виконання усіх навчальних завдань (кейсів, вправ та тренінгів практичних навичок).

Залік отримується студентом без додаткових випробувань, якщо сума набраних балів не менша за 60. Студент, який у семестрі отримав більше 60 балів, але бажає підвищити свій результат, може взяти участь у заліковій контрольній роботі. У цьому разі остаточний результат складається із балів, що отримані на заліковій контрольній роботі.

Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів складають залікову контрольну роботу. Остаточний результат складається із балів, що отримані на заліковій контрольній роботі.

Залікова контрольна робота проводиться на останньому за розкладом занятті з дисципліни.

Залікова контрольна робота оцінюється із 100 балів. Контрольне завдання цієї роботи складається з трьох частин: теоретичні питання (2 питання); тестові завдання (60 тестів); аналітично-розрахункове завдання (1 завдання):

<i>Теоретичні питання</i>	
10 балів	Відповідь на питання викладено правильно, всебічно, безпомилково і логічно
9-8 балів	Відповідь на питання викладено безпомилково, не достатньо повно проте з застосуванням набутих теоретичних знань
7-6 балів	Відповідь на питання викладено не повністю, але основні аспекти розкрито
0 балів	Не має відповіді
<i>Тестові завдання</i>	
1 бал	Відповідь вірна
0 балів	Відповідь не вірна
<i>Аналітично-розрахункове завдання</i>	
20 балів	Продемонстровано знання матеріалу і вдало його застосовано для розрахунків, аналізу та доведення, наведено висновки з застосуванням набутих знань та вмінь
19-18 балів	Аналітично-розрахункове завдання виконане, розрахунки вірні, однак не наведено висновків за результатами або допущено несуттєві помилки у твердженнях
17-16 балів	Отримане рішення вірне, отримані дані мають суттєві помилки в поясненні або доведенні
15-14 балів	Аналітично-розрахункове завдання виконане з незначними помилками, але визначене рішення необґрунтоване
13-12 балів	Аналітично-розрахункове завдання виконане частково, не містить обґрунтувань, застосування набутих теоретичних міркувань та аналітики, відповідної пройденому курсу
0 балів	Завдання не виконано

Максимальний бал за курс – 100 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

- Перелік питань, які виносяться на семестровий контроль (додаток А до силабусу).
- Можливе зарахування сертифікатів проходження дистанційних чи онлайн курсів за відповідною тематикою у рейтинг здобувача («Coursera», «Prometheus»).
- Викладення дисципліни може бути переведено у дистанційну форму за відповідних умов згідно розпоряджень університету.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено:

професор кафедри економічної кібернетики, доктор економічних наук, професор, Іляш Ольга Ігорівна

Ухвалено кафедрою економічної кібернетики (протокол № 18 від 28.06.2023 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету біомедичної інженерії (протокол №1 від 01.09.2023 року)

ДОДАТОК А

Питання для заліку.

1. Охарактеризуйте різницю між балансовою, первісною та ліквідаційною вартістю основних засобів.
2. Порівняйте переваги та недоліки прямолінійного та кумулятивного методу нарахування амортизації.
3. Порівняйте переваги та недоліки прямолінійного та виробничого методу нарахування амортизації.
4. Охарактеризуйте різницю фізичним та функціональним зносом основних засобів.
5. Охарактеризуйте різницю між поняттями «фондовіддача» та «фондомісткість».
6. Надайте характеристику поняттю «рентабельність виробничих засобів».
7. Охарактеризуйте різницю між поняттями «роялті» та «паушальний платіж».
8. Приведіть структуру оборотних засобів у сфері виробництва.
9. Приведіть структуру оборотних засобів у сфері обігу.
10. Поясніть різницю між транспортним, технологічним та резервним запасами матеріальних ресурсів.
11. Надайте пояснення терміну «плинність персоналу».
12. Охарактеризуйте різницю між поняттями «виробіток» та «трудомісткість».
13. Означте різницю між основною та додатковою заробітною платою.
14. Перерахуйте форми відрядної системи оплати праці.
15. Поясніть різницю між формами та системами оплати праці.
16. Охарактеризуйте різницю між відрядно-прогресивною та відрядно-регресивною формами.
17. Опишіть структуру податків на заробітну плату.
18. Опишіть відмінність за складом між собівартістю та ціною.
19. Охарактеризуйте різницю між умовно-змінними та умовно-постійними витратами.
20. Поясніть сутність «точки беззбитковості».
21. Поясніть параметричний метод розрахунку собівартості.
22. Опишіть різницю між доходом та валовим прибутком.
23. Опишіть типи виробництва.
24. Надайте характеристику робочим місцям для різних типів виробництва.
25. Приведіть структуру циклу створення і освоєння нової продукції.
26. Приведіть варіанти переходу на випуск нових видів.
27. Охарактеризуйте різницю між основними, допоміжними та обслуговуючими процесами.
28. Охарактеризуйте заготівельну, обробну та складальну стадії підготовки виробництва.
29. Опишіть відмінність між допоміжними та обслуговуючими процесами
30. Приведіть структуру виробничого циклу.
31. Опишіть види руху предметів за операціями.
32. Зазначте методи організації виробництва.
33. Перерахуйте та охарактеризуйте плани підприємства.
34. Надайте характеристику плануванню стратегічних змін.
35. Окресліть необхідність та структуру бізнес-планування.
36. Види об'єднань підприємств.
37. Ринкове середовище господарювання підприємств та організацій.
38. Поняття та складові компоненти зовнішнього середовища господарювання.
39. Суб'єкти макросередовища та особливості їх впливу на виробництво.
40. Загальна характеристика ринку.
41. Показники обсягу виробництва підприємства.
42. Поняття, класифікація та структура персоналу.
43. Визначення чисельності працівників.
44. Розрахунок балансу робочого часу працівника.
45. Контрактна система найму працівників.
46. Загальна характеристика капіталу і виробничих фондів.
47. Основні засоби підприємства: поняття, склад, структура.
48. Спрацювання основних засобів. Види зносу. Відтворення основних засобів.
49. Амортизація: поняття, види, методи.

50. Показники ефективності використання основних засобів.
51. Нематеріальні ресурси підприємства: поняття та види.
52. Нематеріальні активи. Поняття та охорона прав власності.
53. Поняття, сутність, склад, структура оборотних засобів.
54. Нормування оборотних засобів.
55. Показники ефективності використання оборотних засобів.
56. Показники та шляхи кращого використання матеріалів, сировини
57. Інвестиції: поняття, склад, структура.
58. Поняття і різновиди капіталовкладень.
59. Фінансові інвестиції. Цінні папери.
60. Оцінка ефективності інвестицій.
61. Загальна характеристика інноваційних процесів.
62. Науково-технічний прогрес, його загальні і пріоритетні напрями.
63. Виробничий процес: поняття, структура та принципи організації.
64. Організаційні типи виробництва.
65. Продуктивність праці персоналу: загальна характеристика і сутність.
66. Показники продуктивності праці і методи їх визначення.
67. Норма часу: поняття, сутність. Методика розрахунку.
68. Фактори зростання продуктивності праці.
69. Заробітна плата: поняття, сутність і функції.
70. Організація заробітної плати. Тарифна система.
71. Форми і системи заробітної плати.
72. Мотивація трудової діяльності.
73. Доплати і надбавки до заробітної плати.
74. Державне регулювання оплати праці.
75. Державні гарантії і підтримка працюючих.
76. Сутність і функції фінансів підприємства.
77. Види фінансових ресурсів та джерела їх формування.
78. Загальна характеристика витрат. Класифікація витрат.
79. Поняття собівартості продукції. Кошторис.
80. Сутність і методи калькулювання.
81. Техніко-економічні фактори зниження собівартості.
82. Ціна: загальна характеристика та функції.
83. Структура та види цін.
84. Методи ціноутворення.
85. Непрямі податки та їх вплив на ціноутворення.
86. Поняття, сутність та джерела доходу підприємства.
87. Сутність та показники прибутку.
88. Напрямки використання прибутку.
89. Загальна характеристика податків, які сплачуються підприємством.
90. Чинники зростання прибутку.
91. Рентабельність: поняття, сутність та види.
92. Методи розрахунку показників рентабельності.
93. Оцінка фінансової стійкості та платоспроможності підприємств.
94. Розрахунок точки беззбитковості.
95. Чинники зростання ефективності виробництва.
96. Державне регулювання підприємницької діяльності.